

JKOJI

慈光寺

Nehan-E

15/02/2009

Rev. George E. Shibata,
The Buddhist Holidays,
Buddhist Churches of America, San
Francisco, 1974, blz. 5-6.
Vertaling: 10/01/2009

15 februari is bij de boeddhisten bekend als Nirvana Dag, of Nehan-E in het Japans; het is de dag waarop Sakyamuni Boeddha stierf en het parinirvana intrad. Op die manier bekroonde hij 80 jaar leven, waarvan 45 jaar gewijd aan de verspreiding van de Boeddha-Dharma.

Het Sanskriet woord nirvana betekent letterlijk *uitblazen* van bijvoorbeeld een vlam of *uitdoven* van de wereldse illusies en passies (of *niet meer waaien*). Parinirvana verwijst dan naar de volledige uitdoving of naar Sakyamuni Boeddha's dood. Het begrip nirvana is sterk verwant aan de omstandigheden van samsara, de oceaan van geboorte-en-dood, van waaruit nirvana verlossing brengt. Nagarjuna zegt, "Samsara is onder geen enkel beding verschillend van nirvana; nirvana is onder geen enkel beding verschillend van samsara." We worden in ons denken belemmerd totdat we ons volledig realiseren dat samsara identiek is aan nirvana, dat er geen echt onderscheid is tussen het zelf en de Ultieme Realiteit, en dat de kenner en het gekende een zijn.

We kunnen vlot begrijpen dat het realiseren van nirvana niet eenvoudig is voor ons. Het bereiken van nirvana kan gerealiseerd worden door het volgen van het Edele Achtvoudige Pad, waarvan de formulering wordt toegewezen aan de Boeddha zelf. Het Edele Achtvoudige Pad bestaat uit het juiste inzicht, de juiste gezindheid/intentie, de juiste woorden, de juiste handelswijze, het juiste levensonderhoud, de juiste inspanning, de juiste aandacht en de juiste geestesconcentratie. Het is uiterst moeilijk voor ons de praktijk van het Edele Achtvoudige Pad in ons dagelijkse leven toe te passen, en zelfs als we daarin zouden slagen, zou het voor ons onmogelijk zijn nog tijdens ons leven het stadium van nirvana te bereiken.

In de Jodo Shinshu-leer lezen we dat we – ook al kunnen we het stadium van niet-terugkeren bereiken tijdens ons leven – in de onmogelijkheid verkeren het Nirvana, de Verlichting of het Boeddhaschap (of hoe je dat stadium ook wil noemen) te bereiken. Het lukt ons niet onszelf te bevrijden van onwetendheid en van de drang naar materiële dingen in ons leven, en dit tot aan onze dood. Daarom is het realiseren van nirvana pas mogelijk nadat we gestorven zijn, ook al is nirvana ons verzekerd vanaf het moment waarop we ontwaken in het vertrouwen in de Anderkracht van Amida Boeddha.

We weten allemaal dat Sakyamuni Boeddha gestorven is in Kusinagara, liggend tussen de tweeling sala-bomen, zijn hoofd gericht naar het noorden en zijn aangezicht naar het westen. Tot aan het allerlaatste moment bleef hij zijn leer uiteenzetten aan zijn favoriete volgelingen. Zelfs de smid Cunda, die zonder het te weten bedorven rijst en varkensvlees voor Sakyamuni Boeddha bereid had, was erbij.

Sakyamuni Boeddha's stem was nog zwak te horen: "Cunda kan niets verweten worden. Oh, monniken, groot is de verdienste voedsel aan de Boeddha te offeren, nog groter de laatste maaltijd aan te bieden, en dat is precies wat Cunda heeft gedaan. Cunda is deugdzaam en groot is zijn verdienste." Aldus was Sakyamuni Boeddha mededogend, zelfs in confrontatie met de dood.

Voor diegenen die rond hem waren verzameld, waren zijn woorden een bron van troost en bemoediging: "Heb geen verdriet. Indien ik in deze wereld gedurende een heel kalpa zou leven, dan nog zou ons samen zijn een einde kennen. Je kunt niets

Nehan-E nl blz 1

Tempel van het Licht van Mededogen • Centrum voor Shin-Boeddhisme vzw
Pretoriastraat 68 • B-2600 Antwerpen (Belgium) • www.jkoji.com • info@jkoji.com

vinden dat geen einde kent... Daarom moet je weten dat alles in de wereld vergankelijk is, en een ontmoeting sowieso een afscheid inhoudt.”

Een van de basisprincipes van het boeddhisme is de wet van verandering: alles is vergankelijk. Alle fenomenen – organisch of anorganisch – zijn vergankelijk en veranderlijk. Dit vormt de basis van de eerste van de Vier Edele Waarheden, met name de Waarheid van het Lijden.

Waarom bestaat lijden? Waarom lijden menselijke wezens? Vooreerst komt dit doordat wij een vastberaden houding tegen verandering hebben. We willen niet dat bepaalde dingen wijzigen. Als we gezond zijn, wensen we dat deze toestand voor altijd blijft. Als we faam verwerven, wensen we dat we deze positie kunnen genieten tot aan onze dood. Zo lang dingen goed gaan, zijn we voor verlenging van het status quo en doen we ons best om alles zo te houden, als we voelen dat dit in ons voordeel is. Nochtans, als dingen niet gaan zoals we ze zouden wensen, doen we ons best om ze te wijzigen, vooral als we voelen dat dat ons beter zou uitkomen.

Als we een status quo vergelijken met een verandering, vormt die dan echt de oorzaak van lijden? Verandering op zich is niet de oorzaak van lijden. Het is de houding die we vanuit onze geest en ons hart aannemen die ons lijden en verdriet bezorgen. Daarom, de ware oorzaak van lijden ligt binnen onszelf. Het vasthouden aan of het gehecht zijn aan dingen geeft – samen met de illusie van het zelf – aanleiding tot al die onheilzame verlangens en passies die de mensheid zoveel ellende, misnoegdheid en ongeluk veroorzaken.

Indien we ons er bewust van kunnen worden hoe veranderlijk ons bestaan is, en ons een gezonde houding tegenover deze veranderende wereld en tegenover de verandering zelf kunnen aankweken, dan zullen we in staat zijn het stadium van nirvana te bereiken, zoals Sakyamuni Boeddha deed, ongeveer 2 500 jaar geleden.

De Boeddha heeft ons met zijn eigen manier van leven een voorbeeld gegeven welke zegen het kan zijn te geloven in de Dharma, hoe we kunnen leven in deze wereld vol van illusies, lijden en verdriet, en hoe we onze medemens kunnen bejegenen. Laat ons, in nagedachtenis van Sakyamuni Boeddha's Parinirvana, de tijd nemen om in onszelf te kijken en over onszelf na te denken vanuit het standpunt van onze beperkte mogelijkheden, en ernaar te streven een stap voorwaarts te zetten – ook al is het maar een kleine – naar het doel van een volgeling van de Boeddha: het bereiken van de perfecte vrede in nirvana.

Zie ook: Ekō nr 5, maart 1979, online:
<http://www.jikoji.com/eko/eko-001-010/eko00501.asp>